

Klima- og miljødepartementet (KLD)

Oslo, 6. oktober 2023

Høringsuttalelse til forskrift om tilskudd til friluftslivsaktivitet

Vi viser til deres høringsbrev, datert 6. juli 2023, angående høring av *Oppdaterte og nye forskrifter om tilskudd til natur- og friluftslivsformål* (deres ref. 23/4138).

Norsk Friluftsliv er paraplyorganisasjonen for de 18 store frivillige friluftslivsorganisasjonene, med til sammen nærmere en million medlemskap. Vår oppgave er å ivareta friluftslivets interesser, herunder våre medlemsorganisasjoners økonomiske rammebetingelser.

Norsk Friluftsliv er glad for at KLD nå oppdaterer forskriftene om tilskudd innen natur og friluftsliv. Vi velger her kun å uttale oss til forslag til ny forskrift til friluftslivsaktivitet, som er den mest sentrale forskriften for våre medlemsorganisasjoner.

Innledning

På [Miljødirektoratets nettsider kan vil lese følgende](#), publisert 29.9.2023:

Friluftsliv-deltakere rapporterer om bedre helse og livskvalitet. For enkelte grupper er denne sammenhengen ekstra sterk, viser ny rapport.

– Når vi ser at friluftsliv betyr ekstra mye for eldre, personer med låg inntekt og personer med nedsett funksjonsevne, er det viktig at terskelen for å komme seg ut i naturen blir senka. Vi veit at friluftsliv har ein svært positiv effekt på folks fysiske og psykiske helse, seier Ellen Hambro, direktør for Miljødirektoratet.

Våre 18 medlemsorganisasjoner er, etter Norsk Friluftslivs oppfatning, helt avgjørende aktører for å kunne realisere det å senke terskelen for å komme seg ut i naturen, slik Ellen Hambro sier er viktig. I den sammenheng er tilskuddsmidlene til friluftslivsaktivitet gjennom Miljødirektoratet et svært viktig virkemiddel.

Norsk Friluftsliv har i september i år gjennomført en spørreundersøkelse blant våre medlemsorganisasjoner om denne tilskuddsordningens betydning for aktiviteten i organisasjonen. Svarene i denne undersøkelse er entydig på at dette er viktige midler for å skape aktivitet:

- 18 av 18 organisasjonene mener at både formålet og målgruppen for denne tilskuddsordningen passer godt eller svært godt til organisasjonens virksomhet.

- 17 av 18 organisasjoner mener at disse tilskuddsmidlene er viktig eller svært viktig for å skape mer aktivitet i organisasjonen og for å nå ut til i befolkningen med sine aktiviteter.
- 18 av 18 organisasjonene mener at økte tilskudd er viktig eller svært viktig for å kunne skape mer friluftslivsaktivitet.
- 17 av 18 organisasjoner mener at flere frivillige og ansatte er vikt viktig eller svært viktig for å skape mer aktivitet i organisasjonen.

For å gjøre det lettere å skape aktivitet innenfor frivilligheten, har forenkling vært et viktig tema for Frivillighet Norge over lang tid. Dette er også et viktig tema for Stortinget og regjeringen, og i *Meld. St. 10 (2018-2019) Frivillighetsmeldingen* ble det lansert en forenklingsreform for frivilligheten. Dagens regjering har også løftet fram forenkling i regjeringsplattformen, der de blant annet skriver et «*regjeringen skal fjerne hindringer for frivillig engasjement, som unødvendige søknadsprosesser og papirarbeid*». På regjeringens nettsider kan vi under temaet Frivillighet blant annet lese følgende:

Frivillige organisasjoner bidrar til kompetanse, læring og inkludering og gir folk i alle aldre anledning til å møtes, engasjere seg og være en del av et fellesskap. Regjeringen ønsker å sikre frivilligheten god finansiering, stor frihet og en sentral plass i samfunnet.

I Dagsavisen 21.3.2023 kunne vi lese følgende melding fra NTB:

Ap, Sp og SV på Stortinget sikrer flertall for fire konkrete tiltak som skal rydde opp i byråkratiske prosesser og gjøre hverdagen til frivilligheten enklere.

Heretter skal det bli lettere å søke om midler, og frivillige organisasjoner skal få mulighet til å få penger for flere år av gangen og overføre midler til neste budsjettår.

– Nå skal frivilligheten slutte å bruke masse tid på søknadsskriving, tidsfrister og byråkrati, jubler tre rødgrønne medlemmer av familie- og kulturkomiteen – Torstein Tvedt Solberg (Ap), Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) og Kathy Lie (SV).

For at dette ikke bare skal bli tomme ord, må det føres reelle forenklinger. Det betyr ikke at organisasjonene ikke skal rapportere for bruken og kunne dokumentere hva pengene er brukt til, men innholdet i søknader og rapporter må holdes på et hensiktsmessig nivå. Myndighetene må ha tillitt til at frivillige organisasjoner bruker pengene på en best mulig måte for å nå formålet med tilskuddsordninger, og ikke er opptatt av detaljer i søknader og rapporter. Samtidig er vi innforstått med at organisasjonene må kunne dokumentere hva pengene er brukt til, også ned på lokalplanet, hvis det iverksettes en nærmere kontroll, jf. § 12. krever det at

Vi vil også oppfordre til tettere samarbeide mellom departementene, slik at krav til søknader og rapporter blir mer likt enn i dag.

Kommentarer til forslaget til forskrift

I hovedsak er forslaget til nye forskrifter en videreføring av gjeldende forskrift, med noen endringer, og vi har følgende kommentarer til de konkrete forslagene i forskriften.

§ 1. Formål

Som vi skriver ovenfor treffer tilskuddsordningen våre medlemsorganisasjoner meget godt. Vi er derfor glade for at formålet med tilskuddsordningen videreføres.

Nytt i formålet er at det presiseres at det skal legges vekt på de gruppene som er særskilt prioritert i ordningen. Denne presiseringen ser vi ingen problemer med.

§ 2. Kriterier for måloppnåelse

Vi registrerer at økt deltakelse i friluftslivet er den viktigste parameteren for måloppnåelse. Norsk Friluftsliv er i utgangspunktet ikke uenige at dette er viktig, men advarer mot en for rigid tolkning av dette, da dette er vanskelig å måle. Hva skal nullpunktet for en slik måling være, og hva ville deltakelsen vært uten støtteordningen? Det vi vet er at målgruppene som er prioritert i forskriften, i stor grad er ressurskrevende å nå. Skal vi få en vesentlig økning i deltakelse fra disse gruppene, kreves det betydelig økte midler i forhold til det som ligger i tilskuddordningen i dag.

§ 4. Hva det kan tildeles tilskudd til

Her videreføres i all hovedsak de tiltakene det kan gis tilskudd til fra den gjeldende forskriften.

I tillegg foreslås det at det nå kan gis tilskudd til informasjonstiltak om rettigheter og plikter etter allemannsretten og informasjonstiltak som motiverer til friluftslivsaktivitet, herunder også utvikling av digitale konsepter. Som departementet skriver i høringsbrevet, er digitale konsepter for mange en viktig motivasjon og redskap i friluftslivet. Dette er Norsk Friluftsliv helt enige i, og våre medlemsorganisasjoner er glade for dette tillegget, både informasjonstiltak og digitale konsepter.

Uten dyktige og kompetente ledere, vil ikke organisasjonene kunne levere gode friluftslivsaktiviteter, verken til medlemmer eller befolkningen for øvrig. Norsk Friluftsliv mener derfor at kompetansehevende tiltak eller prosjekter rettet mot ledere og andre viktige ressurspersoner i organisasjonene, også bør tas inn.

§ 5. Krav til og prioriteringer for tilskuddsordningen

Her videreføres i all hovedsak prioriteringen av aktiviteter og tiltak fra den gjeldende forskriften.

I tillegg foreslås det at tilskuddsordningen skal prioritere aktiviteter eller tiltak som understøtter det frivillige arbeidet i organisasjonene. Dette støtter Norsk Friluftsliv, og er i tråd med det våre medlemsorganisasjoner sier i undersøkelsen, at de har behov for flere frivillige for å øke aktiviteten.

Videre legges det vekt på antall forventede deltakere og om aktiviteten vil være tilgjengelig for mange innenfor den aktuelle målgruppen. Norsk Friluftsliv er ikke uenig i dette, men det er samtidig viktig å huske på, slik vi også skriver ovenfor, at flere av de målgruppene som er satt

opp som prioriterte, er svært ressurskrevende å nå ut til. Det er derfor viktig å ha et realistisk forhold til antallet deltakere i forhold til nivået på tilskuddsordningen. Skal vi nå ut til de prioriterte målgruppene i vesentlig høyere grad enn i dag, kreves det et betydelig løft i nivået på tilskuddsordningen.

§ 6. Krav til søknaden

Organisasjonene ser ingen store problemer med de fleste kravene i dette punktet. De fleste av våre medlemsorganisasjoner utøver ikke økonomisk aktivitet, og de som gjør det skiller klart mellom økonomisk aktivitet og aktivitet som får støtte gjennom denne tilskuddsordningen.

Vi stiller imidlertid spørsmål om hva formålet med å stille spørsmål om søker har søkt eller forventer å få refusjon for merverdiavgift for det omsøkte tiltaket. Dette er jo noe de aller fleste organisasjonene gjør, og momskompensasjonsordningen er innført som et bidrag til å fremme frivillig aktivitet, og bør ikke være et påskudd for å redusere nivået på tilskuddene. Dette punktet mener vi derfor bør fjernes.

Norsk Friluftsliv støtter at alle opplysninger skal kunne dokumenteres, og dokumentasjonen skal oppbevares i fem år. Gjennom dette kravet mener vi at kravet til detaljnivå på rapporteringen må begrenses, jf. det vi skriver om rapporteringskrav ovenfor. Norsk Friluftsliv og våre medlemsorganisasjoner opplever at Miljødirektoratet bli mer og mer fokusert på detaljer, detaljer som vi har vanskelig for å se gir noen verdi for å måle måloppnåelsen for tilskuddsordningen, men som skaper frustrasjon og unødvendig merarbeid for frivilligheten, stikk i strid med Stortingets og regjeringens mål.

§ 10. Tilskuddsmottaker som driver økonomisk aktivitet.

Som vi skriver overfor, under § 6, er det svært få av våre medlemsorganisasjoner som driver økonomisk aktivitet og de som gjøre det, har ingen problemer med å skille mellom den økonomiske aktiviteten fra den aktiviteten som får støtte gjennom denne tilskuddsordningen. Norsk Friluftsliv har derfor ingen innvendinger mot det som står under dette punktet.

§ 11. Krav til rapportering

Tillitt og anerkjennelse fremmer frivillig innsats og aktivitet. Kontroll og fokus på unødvendige detaljer i søknader og rapporter hemmer frivillig innsats og vil over tid redusere aktivitetsnivået, stikk i strid med målsettingen.

For å unngå en slik negativ utvikling er det viktig å legge rapporteringskravene på et nivå som er hensiktsmessig og i tråd med politikernes mål om å gjøre det enklere for frivilligheten, jf. de vi også skriver ovenfor.

Norsk Friluftsliv mener det er rimelig at regnskapet skal underskrives slik det foreslås. Det organisasjonene imidlertid opplever mest problematisk med forskriften, er i det foreslåtte kravet om at tilskudd over 400.000 skal ha regnskap signert av en statsautorisert revisor. Et slikt krav vil medføre et betydelig merarbeid og en betydelig merkostnad, som begge deler i stedet bør brukes aktivitetsfremmende arbeid. Vi vil for øvrig bemerke det er uklart hvilke revisjonsstandard det er legges opp til.

Etter Norsk Friluftsliv oppfatning må grensen for krav til revisjon heves til dagens nivå, det vil si 1 million. I tillegg må det klargjøres hva som ligger i revisjonskravet.

Vennlig hilsen
Norsk Friluftsliv

Bente Lier
generalsekretær

Hans Erik Lerkelund
fagsjef naturforvaltning